

ІНТЕЛЕКТ-КАРТИ — ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ГРУПОВОЇ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО СПЯМУВАННЯ

Кравченко Л. В.

Вельбівська загальноосвітня школа Гадяцького району Полтавської області

Те, що ми знаємо — обмежене...

Те, чого ми не знаємо — нескінченне.

П. Лаплас

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає від спеціалістів глибоких та усвідомлених знань. Саме тому молодь має навчитися розв'язувати досить складні та актуальні нині завдання. Для вирішення більшості з них необхідні міцні, глибокі знання, зокрема з предметів еколого-природничого спрямування, а саме: з біології, екології, валеології, географії. Адже чим більше людина вивчає природу, тим більше вона робить для себе відкриттів.

Вимоги до розумової діяльності учнів зростають з року в рік. Проте, можливості здобувати, засвоювати й використовувати вже набуті знання мають підкріплюватись і позашкільям. Позакласна діяльність школярів формує природничо-наукову компетентність з цих предметів, формує культуру особистості, розвиток її творчого потенціалу.

На сьогодні інноватика як чинник саморозвитку кожної дитини має здійснюватися на засадах демократичності. Робота гуртків еколого-природничого спрямування допоможе удосконалити навчально-виховний простір. Традиційні форми навчання на даному етапі не є ефективними. Тому виникає потреба в пошуці нових, ефективних, цікавих форм роботи для гуртківців. Якщо заняття гуртка не будуть однотипними, а стануть цікавими, різноманітними, насиченими творчими завданнями, то й бажання дітей до опанування певної теми істотно збільшиться. І позакласна робота стане цікавою...

Цікавими видами групової роботи гуртківців є впровадження нетрадиційних інноваційних форм роботи. Використання на заняттях гуртка еколого-природничого спрямування інтелект-карт (mindmap) дозволяє зробити кожне заняття більш продуктивним, а робота гуртківців перетворюється в креативний процес. Роджер Левін зазначав: «Ми дуже часто даємо дітям відповіді, які потрібно вивчити, а не ставимо перед ними проблеми, які потрібно вирішувати» [2, С.8]. Надаючи дітям свободу інтелектуальної діяльності можна підвести їх до створення проблемних ситуацій, пошуку способів її розв'язання. Крім

того спільна корисна праця, подолання перешкод, розвивають в учнівської молоді дисциплінованість, кмітливість, ініціативність, уміння орієнтуватися в складних умовах. Адже основним завданням є виявлення й формування творчої особистості, яка вміє діяти раціонально та компетентно. К. Роджерс стверджував, що «Не так важливо вчити дітей, як потрібно створити ситуацію, у якій дитина просто не може не вчитися і робить це із задоволенням» [1, С.38].

Оскільки однією з найефективніших форм роботи на заняттях гуртка еколого-природничого спрямування є гра, то використання інтелект-кارت в її ході є вкрай необхідним. Вони можуть бути пов'язані з встановленням рішень на певні екологічні проблеми чи явища, пошуком основних забруднювачів довкілля в певному регіоні. Це сприяє розвитку багатостороннього інтересу, самостійність у роботі, практичні навички, формує світогляд та мислення. Саме «карти розуму» роблять заняття гуртка цікавішим, підвищують інтерес гуртківців до проблем довкілля. Діяльність гуртківців є колективною. При такій формі роботи на занятті вихованцям подобається працювати парами, радитися, знаходити спільні рішення та пропозиції. У ході використання «карт розуму» гуртківці відчують потребу у спілкуванні. До того ж, працюючи у складі групи, учні на власному досвіді переконуються в користі від спілкування, вчать розподіляти обов'язки та приймати спільні(колективні) рішення. Слід відзначити і той факт, що гуртківці в такий спосіб вчать діяти злагоджено. Кожен гуртківець бере на себе функцію лідера, орієнтується на досягнення мети. Використання інтелект-карт на заняттях гуртка еколого-природничого спрямування сприяє тому, що учні кожної робочої групи об'єднані не лише спільною метою, а й ціннісними орієнтирами, власним понятійно-категоріальним апаратом.

Варто зазначити, що взаємодія вихованців гуртка еколого-природничого спрямування у довготривалих проектах з використанням «карт розуму» сприяє розвитку творчих молодіжних ініціатив, спонукає школярів до ситуативного пошуку, шляхів упровадження прийнятих рішень, сприяє розвитку колективних відносин. Робота з використанням інтелект-карт має й пізнавально-практичну значимість. Адже вимагає від гуртківців розвитку їхніх аналітичних та прогностичних здібностей. Зважаючи на те, що в роботі над довгостроковим проектом приймає участь одночасно не одна, а декілька учнівських груп, то виникає потреба в таких умовах у формуванні узгодженості дій, спільному напрямку пошуку рішень у відповідь на проблемну ситуацію. Окрім того, робота з «картами розуму» сприяє самомотивації дітей до одержання позитивного результату співпраці. Таким чином, використання інтелект-карт на заняттях гуртка еколого-природничого спрямування спрямоване на ефективну соціалізацію кожного вихованця.

Адже в ході роботи в творчих групах з використанням «інтелект-карт» створюються умови для формування соціальної компетенції учасників проектної діяльності шляхом виконання рольової функції внутрішньо групового спілкування, співпраці, практики самоорганізації, набуття досвіду колективної відповідальності, розвитку групової рефлексії. Використовуючи на заняттях гуртка екологічний патруль,

варто доповнити його «картами розуму». Завдяки цьому відбуватиметься формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, гармонійну взаємодію людини та природи, формування екологічних основ ставлення до природокористування екологічної етики, значення природничо-наукових знань у житті людини та їх роль у суспільному розвитку.

Література

1. Випереджувальне навчання в групах/ Біологія: газета для вчителів біології та природознавства. — № 6 (березень), 2017. — С. 38-41.
2. Тарасенко О. Мотивація в компетентнісному навчанні/ О. Тарасенко// Біологія: газета для вчителів біології та природознавства. — № 10 (травень), 2017. — С. 7-12.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

*Дубінін С.І., Пілюгін В.О., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Овчаренко О.В.
ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» м. Полтава*

У сучасних умовах реформування системи освіти в Україні актуальною є проблема професійної підготовки фахівців. Розв'язання проблем та перспективи розвитку методики навчання у ВНЗ пов'язані з впровадженням ефективних технологій навчання, оптимізацією методики викладання, застосуванням об'єктивних методів контролю знань. Для ефективної організації навчання у ВНЗ ключового значення набувають методика та технології викладання дисциплін. [4,5]

Методика викладання — це оптимальне поєднання загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу. [4]

Розробка методики викладання у вищій школі передбачає декілька послідовних етапів пов'язаних із постановкою мети, мотивацією студентів, вибору змісту, методів і форм навчання, організацією педагогічного контролю.

Гончаренко С.У. визначає що, розвиток методичної науки в умовах розбудови національної системи освіти набуває особливо важливого значення. Вона має обґрунтовувати й будувати педагогічні процеси, виробляти нові педагогічні технології навчання, в яких реалізувалися б мета й принципи освітньої системи [1]. Селевко Г.К. підкреслює, що у технологіях більшою мірою представлений процесуальний, кількісний і розрахунковий компоненти, а в методиці — цільова, змістовна, якісна та варіативно-орієнтовна сторони [7]. Цільовий компонент методики передбачає визначення викладачем якими знаннями, уміннями, здібностями, якостями та іншими надбаннями повинен оволодіти студент після вивчення дисципліни.